

VERSLAG BV LANDGOED DE WIERSSE VOOR HET JAAR 2019

ENERGIE	De oude stukhoutkachel is kapot gegaan na een lange dienst van meer dan 25 jaar. De kachel stond op de plaats van het oude Bouwhuis in een huisje dat daar specifiek voor is gebouwd. de omvang van de buffervaten voor het nieuwe systeem is het nodig om een wat groter en hoger kachelhuis te bouwen.
RIJKSMONUMENTEN SUBSIDIES BRIM/SIM ROOD	<u>2 Grafkelders</u> (Rijksmonument) Heeckeren van de Wiersse en van Limburg Stirum op de Alg. Begraafplaats van Vorden (waarin begraven o.a. W.E. & Alice Gatacre-de Stuers van de Wiersse, J.B. & Jacoba van Limburg Stirum-Heeckeren van Kell en andere Heeckeren van de Wiersse eigenaren) zijn per 21 nov overgeschreven aan ANBI Stichting Landgoed de Wiersse. Nu zijn er 51 Rijksmonumenten in beheer van landgoed de Wiersse B.V.
RIJKSMONUMENTEN SUBSIDIES	<u>Restauratie voorplein en toegangswegen</u> subsidie is verleend door de Provincie Gelderland onder ‘functioneel erfgoed’ voor de grindcirkel voor het huis (inclusief de natuurstenen palen uit 1925 – grotendeels gebroken in de oorlog) en de grind & kinderkopjes zijopritten Aanvullend zijn ook opengestelde paden Nijhof-Schoneveldsdijk, Nijhof-Trachter en Nijhof-Mulderij aangevuld.
GEMEENTE BRONCKHORSt	Aangevraagd en gehonoreerd zijn subsidies voor het onderhoud aan de Berenpas en Bovenman – onderhoud is conform Monumentenwachtrapport. Plannen voor aanleg van glasvezel zijn met de Wiersse besproken. Veel van de gebouwen kunnen vanwege historische lanen of bossen niet worden aangesloten (o.a. WA 5,7,9,11 en de Nijhof). De Kok, Bovenman en Bokhorst zijn via Lochem aangesloten. Het volledige college van Burgermeester en Wethouders is op bezoek geweest bij de Wiersse. Onder andere is besproken de waterproblematiek.

<p>HUIS EN BIJGEBOUWEN</p> <p>WIERSSERALLEE 5, 7, 9 & 11 (OUDE BERENPAS)</p>	<p><u>Het calamiteitenplan</u> is herzien (wordt jaarlijks aangepast aan de hand van ontwikkelingen) en een Risico Inventarisatie en Evaluatie is aangemaakt via Stigas. De jaarlijkse brandoefening met vrijwilligers is uitgevoerd. MG en AM hebben BHV cursus gevolgd.</p> <p>buitenschilderwerk aan het huis is bijgewerkt (zuid en westzijde)</p> <p>Muren van de gracht zijn tijdens droogte gevoegd</p>
<p>Droogte 2018/9</p>	<p>2019 was nogmaals een droge zomer. De Achterhoek was binnen Nederland één van de droogste gebieden. Dit heeft hier op de Wiersse zichtbare en ernstige gevolgen gehad.</p> <p>Het afzetten en opruimen van beschadigde rhododendrons en andere slachtoffers van de droogte zoals tsugas en fijnspar alsmede het inzaaien van gras waar grote leegtes zijn ontstaan heeft veel extra werk met zich meegebracht. De rozentuin buxushagen zijn door de droogte juist relatief gezond gebleven.</p> <p>Contactgesprek de Erfgoed inspectie over de droogte is gehouden</p>
<p>TUIN en PARK</p>	<p>Behoud en ontwikkeling onder leiding van Laura Gatacre gaat door.</p> <p><u>Onkruidvrij maken</u> van paden vraagt veel werk. Hitte & stoom bleken niet effectief te zijn. Machinaal (gehuurd) schoffelen (van zandpaden) is op korte termijn effectief, maar vormt een ideaal zaadbed voor onkruid. Wij zullen zien in 2020 of direct daarna rollen praktisch is.</p> <p><u>Restauratie 'Indiscrete bankje'</u> uit circa 1870 via Smederij Oldenhove is (kosten €1010,35) . Deze restauratie is gefinancierd door particuliere vrienden en donateurs van de Wiersse'.</p> <p><u>Het inzaaien van gras en afzetten van Rhodendrons</u> vanwege droogte heeft veel tijd en geld gekost.</p> <p><u>Gebruik bloemrijk maaisel de Wiersse voor verhoging lokale biodiversiteit</u> Het maaisel van het hooiland langs het lange pad in de tuinen is door Natuurmonumenten opgehaald. In samenwerking met de Provincie en Natuurmonumenten wordt gestreefd om hooilanden in de regio te verbeteren en de biodiversiteit te verhogen. Hiervoor wordt maaisel uit lokale bijzondere bloemrijke percelen, zoals die op de Wiersse, gebruikt en verspreid over ander hooiland in de regio</p>
<p>Bezoek tuinen en park</p>	<p>Tuinopening entreprijs open dagen voor Nederlandse rondleidingen zijn onveranderd sinds 2007. Vanaf 2018 zijn kinderen tot 16 jaar gratis (in 2017: tot 9 jaar).</p> <p>Voor lezingen op open dagen met rondwandeling door de tuin wordt geen extra prijs gevraagd. Carla Teune van Hortus Botanicus in Leiden</p>

	<p>gaf de lezing (Chinese Tuinkunst) tijdens de open dag in oktober, het was volledig bezet.</p> <p>Vaste rondleidingen: Dit jaar zijn ook iedere zaterdag (om 10.30) rondleidingen gegeven (voorheen alleen in Juli, Juli en Augustus).</p> <p>Internationale groepen 2019: uit USA 2, Duitsland 5, Engeland 2, België , Finland, Chili en Australië.</p> <p><u>NSW paden Georganiseerd</u> grootschalig gebruik van NSW paden en wegen (waarvoor vooraf toestemming moet worden gevraagd) was in 2019 ±6000 personen.</p> <p><u>Deskundig groepsbezoek in 2019</u></p> <p>IVN, 10 april, lezingen en rondleiding Dirk Hilbers (ecoloog) ‘typische flora en fauna in de omgeving’ Paul Thissen (Provincie Gelderland) ‘Oorsprong, ontwikkeling, betekenis en beleefbaarheid van de landgoederen en cultuurhistorische bezienswaardigheden en monumenten in Bronckhorst.’ na afloop rondleiding MG landgoed</p> <p>Gilde van Tuinbazen (40 leden), 26 maart: lezing door MG ‘beheer en behoud landgoed’ en LG ‘ontwikkeling van stinzenplanten en botanisch hooiland in de tuinen’</p> <p>Burgermeester en wethouders Gemeente Bronckhorst (burgemeester Besselink en de wethouders Blaauw, Buunk en Hofman en Bernard Pasmaan (medewerker Monumenten) – 11 juni – bezoek huis en tuin, oa gesprek over verdrogingsproblematiek.</p> <p>Innocastle studiebezoek 26 juni 2019: ‘policy instruments for preservation, transformation and exploitation of heritage castles, manors and gardens.’ In partnerschap met the National Institute for Heritage (Romania), Ghent University College (Belgie), the Province of Badajoz (Spanje), the National Trust (V.K), TU Delft, Geldersgenootschap en Provincie Gelderland</p> <p>TU Delft en Technische Universiteit Turijn 24 september: Bezoek met onderwerp adaptatie klimaatverandering en waterhuishouding landgoederenzone (in samenwerking met Geldersgenootschap en Waterschap RIJ)</p> <p>GPG – 26 november: bijeenkomst met Waterschap RIJ en 31 particuliere grondeigenaren – AJ hield een presentatie over de urgentie en oorzaak van de problematiek rond waterhuishouding op de Wiersse. Er ontstond een constructieve discussie tussen de leden van het GPG en Waterschap Rijn en IJssel-bestuurder Peter Schrijver over mogelijke oplossingen voor de droogte in het gebied. Andere</p>
--	--

	<p>presentaties werden gehouden door Peter Schrijver (bestuur WRIJ) en Louisa Remesal (gebiedsmanager WRIJ)</p>
PUBLICATIES	<p>Romke van de Kaa's <i>Beschrijving van de Tuinen</i> (eerste druk 1990) is herzien met enkele nieuwe foto's uitgegeven (1000x) voor verkoop en relatie geschenk.</p>
PUBLICITEIT	<p><u>Features:</u></p> <p>Tuinenstichting magazine, kaft: Een foto van de lage tuin pergola is op de kaft van de Tuinenstichting <i>Open Tuingids</i> gebruikt.</p> <p>Botanic News (Australia): 4 paginas i.v.m. Global Gardening Trust (zie studenten)</p> <p>Telegraaf: artikel over De Wiersse Als onderdeel van een reeks over Landgoederen, met de treffende beschrijving: <i>De tuin is een kijkspel, een lust voor het oplettende oog. Een stille, langzame balletvoorstelling voor de wandelaar die veranderende vergezichten aan zich voorbij ziet trekken, tussen enkele strak geschoren buxussen.</i></p> <p>Mijn Natuur (via Van Dingshof-Coldewijze Fonds) artikel en interview met LG over de problemen met de Rhododendrons in de bossen van de Wiersse.</p> <p>Wij worden meegenomen in de campagne 'Macht en pracht in de Gelderse streken' die van 2018 tot en met 2020 wordt gevoerd. Een samenwerking van Achterhoek Tourisme en NTCB KAN</p> <p>Eigen huis en tuin (tv) de Wiersse was inspiratietuin voor het programma met een additionele artikel op de website</p> <p>Pers:</p> <p><u>Meldingen</u> in Seasons, Libelle, Volkskrant, Gelderlander & Stentor, alsmede in 'Open Tuingids' (Tuinen Stichting), 'Achterhoeks Nieuws', het '8 Kastelen Tocht' boekje vermeld als "de mooiste tuin" (QR codes, ook geplaatst op de ijzeren poort aan de Wiersserallee) en in Huis aan Huis bladen.</p> <p>Website, Nieuwsbrief, facebook, Instagram (voornamelijk internationaal) door MG regelmatig verzorgd en voorzien van nieuwe foto's hebben een steeds groter effect.</p> <p>Andere mediavermeldingen blijven nodig, ook om het bezoeken van de website aan te sporen.</p> <p>Wij blijven een informele enquête houden om te weten hoe bezoekers van open dagen wisten dat de tuin open was.</p>

BOS & NATUUR	<p>Bosplantsoen en eiken op kale plekken zijn ingeboet.</p> <p>Paddestoelen inventarisatie is door Hermien Wassink uitgevoerd – Eerst leek het weer een droog jaar te worden. Maar plots was er een explosie aan paddenstoelen. Meer dan 10 rode lijst soorten inclusief het uiterst zeldzame tweekleurig rouwkorstje.</p>
WATER	<p><u>Waterkwaliteit onderzoek</u> gestart in samenwerking met WRIJ naar de oorzaak van kroosvorming in de Baakse beek, binnen en buitengrachten. Watermonsters worden genomen en veldopnames gemaakt.</p> <p>Waterschap bijeenkomst de Wiersse GPG vond op 26 nov plaats (zie bezoek)</p> <p><u>Projectplan landgoederenzone</u> is door WRIJ gemaakt. Hierin is voorgesteld dat water zich breed en in gevarieerde patronen door het landschap zou bewegen. Op de Wiersse is dit deels al uitgevoerd (oude beek meanders 's-winters weer stromend gemaakt in 1986 en "Water naar de flanken gebracht in het kader van het anti-verdrogingsplan" (1993)).</p> <p>De Wiersse heeft nogmaals de verdrogingsconsequenties van wateronttrekking door Vitens en ruilverkaveling bovenstrooms benadrukt. Het grootste gedeelte van het opgepompte drinkwater uit de omgeving wordt nog steeds op de IJssel afgevoerd en niet het gebied in gebracht. Drinkwater dat wel het gebied in gebracht wordt, via zuivering Lichtenvoorde en Ruurlo, wordt niet adequaat gezuiverd en dit heeft negatieve effecten op de ecologie. De Wiersse ziet graag verbetering op deze punten. Ook ziet de Wiersse graag een aanpassing aan het begin van de Van Heeckerenbeek waar veel water verloren gaat voordat dit de Baakse beek in komt. Dit is meerdere malen aan het Waterschap, schriftelijk en mondeling, doorgegeven dit jaar (en jaren voorheen).</p>
MEDEWERKERS, ADVISEURS EN ANDERE BETROKKENEN	<p><u>Vaste medewerkers:</u></p> <p>Mary Gatacre en haar familie vestigen zich op de Wiersse per 1 Januari 2019. E.V. & Laura Gatacre vestigen zich op de verbouwde boerderij de Timmerman op dezelfde datum.</p> <p>Laura Gatacre blijft hoofd van de tuin.</p> <p>De groep tuinvrijwilligers is uitgebreid tot 12 personen.</p>

STUDENTEN EN EDUCATIE	<p><u>Studenten en seizoensmedewerkers:</u></p> <p>Al decennia lang komen er jaarlijks tuinstudenten uit de hele wereld naar de Wiersse om hier hun kennis uit te breiden. Naast dat we graag meewerken aan de opleiding van goede hoveniers en tuiniers speelt ook de uitwisseling van kennis een belangrijke rol in de ontwikkeling van horticultuur. Daarom is in Australië door Thomas Gooch (via Great Dixter Gardens) de Global Gardening Trust in het leven geroepen. Deze stichting beschouwt tuinieren als infrastructuur voor een klimaatbestendige toekomst. De Global Gardening Trust (GGT) ondersteunt jonge Australische tuiniers om een deel van hun opleiding en ervaring in de tuinen van de Wiersse te mogen opdoen en zo hun kennis te verbreden en verbeteren en verder uit te wisselen. Ook is er een bijzondere reeks foto's gemaakt door Sam Pagett, o.a. werkzaam bij Great Dixter, voor een artikel in het tijdschrift 'Botanic News' en 'The Planthunter' over de Global Gardening Trust. U kunt hier meer over lezen op de website van the Global Gardening Trust.</p> <p>Imogen Toomer is onze eerste GGT student. Zij heeft 3 maanden stage op de Wiersse gedaan. Imogen heeft naast al haar harde werk in de tuinen een agenda bijgehouden van alles wat ze hier heeft geleerd. Deze is deels gepubliceerd via de Global Gardening Trust instagram account.</p> <p>Katya (Nores Skole Fagschole) is als stagiaire uit Noorwegen begonnen. Zij heeft 6 weken stage gelopen.</p> <p>Alice (University of Sheffield) heeft 6 weken stage gelopen in de Tuinen. Zij kwam via Jan Woudstra, hoogleraar Landschapsarchitectuur Sheffield.</p> <p>Thom, Douwe en Jessie van de opleiding Bos en Natuur (Helicon Velp niveau 3) hebben 3 maanden stage gelopen in de tuinen.</p>
VRIENDEN & VRIJWILLIGERS	De donateurslunch 2019 vond plaats op 14 , na afloop gaf Romke van de Kaa een lezing over bodem biologie voor vrienden en donateurs.